

Mottagare

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Rapport. Internkontroll inom området garanterad undervisningstid**Förlag till beslut**

Granskningen godkänns.

Sammanfattning

Enligt nämndens interna kontrollplan för 2026 ska arbetet gällande garanterad undervisning granskas. Förvaltningen har genomfört en internkontroll av gymnasieskolans arbete med garanterad undervisningstid, med fokus på svenska och matematik i årskurs 1 och 2. Stickprov har tagits från två klasser inom ekonomiprogrammet samt en yrkesförberedande klass, och både planerad tjänstefördelad tid och faktisk lektionstid har jämförts under fem veckor. Små differenser mellan planerad och faktisk tid förklaras ofta av schemabrytande aktiviteter som temadagar eller studieresor, vilka räknas som undervisningstid men inte alltid syns i schemat. Resultatet visar att schemat stämmer väl överens med skolans planering och att eleverna erbjuds den undervisningstid som är tänkt. Skollagen anger ett samlat timkrav för hela programmet, och huvudmannen ansvarar för att all undervisningstid tillsammans når upp till den garanterade nivån. Nationella rapporter betonar vikten av systematisk uppföljning och tydliga rutiner för att säkerställa likvärdighet. Förslaget är att nämnden godkänner granskningen.

Ärendebeskrivning

För att säkerställa efterlevnad av gällande lagkrav har nämnden initierat en internkontroll av gymnasieskolans arbete gällande garanterad undervisning (GVN § 82, 2025-10-21). Utifrån nämndens interna kontrollplan för 2026 ska följande kontrolleras:

Kontrollmetod	Lagrum
Gymnasiegemensamma ämnena svenska och matematik. Stickprov tas från hela populationen "skola" och ett ämne, exempelvis svenska, i årskurs 1 och 2. Samma metod tillämpas för matematik.	16 kap. 17-20 §
Kontrollera att den planerade och schemalagda undervisningstiden för respektive ämne överensstämmer med gymnasieförordningens och skollagens bestämmelser om garanterad undervisningstid.	

Bakgrund till kontrollen är att Skolinspektionens i granskningar har visat att det förekommer brister nationellt i hur den garanterade undervisningstiden säkerställs inom gymnasieskolan. Den garanterade undervisningstiden regleras i skollagen och gymnasieförordningen.

Beskrivning av garanterad undervisningstid

Att alla elever i gymnasieskolan får den undervisningstid de har rätt till är viktigt för elevers lärande och för utbildningens likvärdighet. Att få den garanterade undervisningstiden är viktigt både för elever som har svårigheter att nå målen och för elever som har lätt att nå målen men vill komma längre i sin utveckling.

Den garanterade undervisningstiden på gymnasieskolans nationella program är det minsta antalet undervisningstimmar om 60 minuter som elever har rätt till.

- För elever som går ett yrkesprogram är det 2 720 undervisningstimmar om programmet omfattar 2 800 poäng och 2 625 undervisningstimmar om programmet omfattar 2 700 poäng.
- Elever som läser ett högskoleförberedande program har rätt till minst 2 180 undervisningstimmar.
- Elever som läser ett utökat program har rätt till ytterligare garanterad undervisningstid.
- Utbildningen på nationella program ska bedrivas som heltidsstudier.

Omfattningen och längden på utbildningen varierar för elever som läser på introduktionsprogram, men även introduktionsprogrammen har en garanterad undervisningstid, som innebär att eleverna har rätt till i genomsnitt minst 23 timmars undervisning i veckan.

Utbildningen i anpassade gymnasieskolan är avsedd att genomgås under fyra läsår. Elever i anpassade gymnasieskolan har rätt till 3 600 undervisningstimmar. En elev som följer ett utökat program inom anpassade gymnasieskolan har rätt till ytterligare undervisningstid.

Till skillnad från i grundskolan, finns det i gymnasieskolan ingen reglering om hur många undervisningstimmar som varje ämne minst ska omfatta, eller hur undervisningstiden ska fördelas mellan ämnena. Det är huvudmannen (rektor) som ansvarar för hur undervisningstimmar fördelas mellan olika ämnen, samt hur de fördelas över läsåren.

Garanterad undervisningstid är inte reglerad inom komvux (vuxenutbildningen). Utbildningen ska i stället präglas av flexibilitet och anpassas efter individens behov och förutsättningar. Det är därför upp till kommunen att, utifrån elevens behov och ämnesplan eller kurs, bestämma hur undervisningen ska organiseras.

Internkontroll av gymnasieskolans arbete gällande garanterad undervisning

För att genomföra en hanterbar internkontroll har fokus lagts på de gymnasiegemensamma ämnena svenska och matematik, eftersom dessa är

centrala för elevernas kunskapsutveckling och ingår i kraven för grundläggande behörighet till högskolan.

Kontrollmetoden följer nämndens interna kontrollplan och bygger på urvalsmetoden stickprov. Stickprov har tagits från hela populationen ”skola” och avser två ämnen i årskurs 1 och 2, i detta fall svenska och matematik. Kontroller har genomförts för att säkerställa att den planerade och schemalagda undervisningstiden för respektive ämne överensstämmer med gymnasieförordningens och skollagens bestämmelser om garanterad undervisningstid.

Internkontrollen har genomförts på två klasser inom ekonomiprogrammet, åk 1 (EK25A) och åk 2 (EK24A), samt en yrkesförberedande klass (elprogrammet åk 1, klass EE25A) som jämförelse. Wisbygymnasiet använder sig av ett tjänstefördelning- och schemaläggningssystem som för närvarande är Skola24.

Stickprovet omfattar fem veckor under vårterminen 2026 och gäller ämnena svenska och matematik. För varje vecka har både **den planerade tjänstefördelade tiden** (hur mycket undervisning som ska ges enligt skolans planering) och **den faktiska lektionstiden** (det som faktiskt är utlagt i schemat) tagits fram och jämförts.

Genom att välja ut flera veckor utspridda över terminen och både högskoleförberedande och yrkesförberedande klass, har kontrollen fått en viss bredd och ger en representativ bild av hur undervisningstiden hanteras i praktiken.

Skillnaden mellan tjänstefördelad tid och lektionstid handlar om när och hur tiden förs in i systemet:

- Tjänstefördelad tid är skolans planerade tid utifrån timplanen fördelad på undervisande lärare.
- Lektionstid är lektioner utplacerade i schemat, den faktiska tiden eleverna erbjuds i schemat.

Om differens

Differensen visar om det finns mer eller mindre tid utlagt i schemat jämfört med den tjänstefördelade tiden. Små minusdifferenser (t.ex. -5 eller -10 minuter) beror ofta på schemabrytande aktiviteter som inte är inlagda i förväg utan är händelser som sker under läsåret, till exempel temadagar eller studieresor. Dessa aktiviteter räknas ändå som undervisningstid, men syns inte alltid i schemat. Extra tid kan ibland läggas på för projekt eller särskilda insatser.

Nationellt är det vanligt att undervisningstid uteblir på grund av lärarfrånvaro, inställda lektioner eller att vissa aktiviteter felaktigt räknas som undervisningstid (exempelvis lärlösa lektioner). Det är också viktigt att notera att vissa avvikelser kan bero på praktiska schematekniska skäl eller på att viss undervisningstid hanteras flexibelt utifrån elevernas behov.

Resultatet av interkontrollen

Resultatet visar att det i de flesta fall är mycket små differenser mellan planerad och faktisk undervisningstid, oftast -5 minuter per vecka i matematik och svenska för åk 1, och +15/-10 minuter för åk 2. Det tyder på att schemat stämmer väl överens med skolans planering och att eleverna erbjuds den undervisningstid som är tänkt. Exempel:

- Tjänstefördelad tid gällande matematik nivå 1b i vecka 3 för klass EK25A (åk 1) planerades till 175 minuter. Den faktiska lektionstiden (utfallet) för vecka 3 blev 170 minuter, en differens på minus 5 minuter.
- Som jämförelse så var tjänstefördelad tid gällande matematik nivå 2b i vecka 3 för klass EK24A (åk 2) 175 minuter, och den faktiska lektionstiden blev 190 minuter, en differens på plus 15 minuter.

För den yrkesförberedande klassen EE25A så är differenserna också små, men det är inte helt jämförbart eftersom svenska och matematik bara är obligatoriskt i åk 1 (kan läsas som individuellt val i åk 2 och 3).

Sammantaget visar kontrollen att det finns en tydlig koppling mellan skolans planering och det som faktiskt genomförs, och att eventuella avvikelser är små och förklarliga.

Den garanterade undervisningstiden i skollagen anges som ett samlat timkrav för hela programmet, till exempel 2 180 timmar för högskoleförberedande program. Minuter i schemaläggningssystemet används som ett praktiskt verktyg för att följa upp undervisningstid på veckonivå, men det är den totala undervisningstiden omräknad till timmar som ska jämföras med lagens krav. Huvudmannen ansvarar för att all undervisningstid i alla ämnen tillsammans når upp till den garanterade nivån enligt lag.

Nationella rapporter gällande garanterad undervisning i gymnasieskolan

Skolverket och Skolinspektionen har under de senaste åren tagit fram rapporter gällande garanterad undervisningstid i gymnasieskolan¹. Båda rapporterna kartlägger hur skolor planerar, genomför och följer upp den garanterade undervisningstiden i gymnasieskolan. De visar att det nationellt finns risker för att elever inte får sin rätt till undervisningstid, särskilt om skolor planerar utan marginaler, inte följer upp faktisk undervisningstid eller är otydliga kring vad som räknas som undervisningstid.

¹ Skolverket 2026 "Garanterad undervisningstid på gymnasieskolans nationella program".

Länk: <https://www.skolverket.se/sok-publikationer/publikationsserier/rapporter/2026/garanterad-undervisningstid-pa-gymnasieskolans-nationella-program>

Skolinspektionen 2018 "Garanterad undervisningstid i gymnasieskolan".

Länk: <https://www.skolinspektionen.se/beslut-rapporter/publikationer/kvalitetsgranskning/2018/garanterad-undervisningstid-i-gymnasieskolan/>

Skolverket (2026) konstaterar att många skolor har svårt att kompensera för förlorad undervisningstid och att det finns stora skillnader i hur skolor tolkar reglerna, vilket påverkar likvärdigheten. En del skolor i Sverige räknar genomförandet av nationella prov som undervisningstid, medan andra skolor inte gör det. Skolverket bedömer att genomförandet av nationella prov inte ska ingå i skolornas beräkning av elevernas garanterade undervisningstid i gymnasieskolan.

Skolinspektionen (2018) betonar vikten av ett systematiskt och medvetet arbete med planering, schemaläggning, registrering och uppföljning, samt att det finns en samsyn kring vad som faktiskt räknas som undervisning.

Skollagens definition av undervisning ger ett visst tolkningsutrymme, och begreppet undervisningstid definieras inte i skollagen. Bristen på tydlig reglering när det gäller vad som räknas som undervisningstid leder till att gymnasieskolor gör olika bedömningar av samma typ av situationer, vilket i sin tur bidrar till bristande likvärdighet i gymnasieskolan.

Bedömning

Internkontrollen visar att Wisbygymnasiet har god kontroll på den schemalagda undervisningstiden i svenska och matematik för de granskade klasserna. Små differenser förklaras av schemabrytande aktiviteter och är inte ett tecken på bristande planering. Det finns ingen nationell timplan för gymnasieskolan som anger minsta antal timmar per ämne. I stället regleras bara den totala garanterade undervisningstiden för hela programmet i skollagen (16 kap. 18–19 §§), och det är huvudmannen som beslutar om hur undervisningstiden fördelas mellan ämnen och över läsår (se även gymnasieförordningen 4 kap. 22 §²). Skolan uppfyller därmed sitt ansvar att erbjuda eleverna den garanterade undervisningstid som krävs enligt skollagen, och rutinerna för att följa upp och dokumentera tiden är ändamålsenliga.

Även om internkontrollen på Wisbygymnasiet visar små och förklarliga differenser, är det viktigt att vara uppmärksam på de risker som Skolverket och Skolinspektionen har identifierat nationellt. Det gäller särskilt marginaler i planeringen, rutiner för compensation vid bortfall, tydlighet kring vad som räknas som undervisningstid och systematisk uppföljning. Små differenser kan över tid innebära att elever får för lite undervisningstid om det saknas fungerande rutiner för att kompensera bortfall. Det finns inget som tyder på att differenserna beror på bristfällig planering, men det är viktigt att Wisbygymnasiet fortsätter att arbeta systematiskt med dessa frågor för att

² Gymnasieförordningen 4 kap. 22: "För nationella program i gymnasieskolan och för nationella och individuella program i anpassade gymnasieskolan beslutar huvudmannen om antalet undervisningstimmar för varje nivå i ett ämne, varje ämnesområde, gymnasiearbetet och gymnasiearbetet i anpassad gymnasieskola samt om hur undervisningstiden ska fördelas över läsåren. För varje elev på introduktionsprogram i gymnasieskolan beslutar rektorn om hur undervisningstiden ska fördelas på gymnasieämnena, grundskoleämnena, praktik och annat som kan ingå i elevens individuella studieplan".

säkerställa att alla elever får sin rätt enligt lag. Förslaget är att nämnden godkänner granskningen.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteskrivelse, 2026-06-29

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen

Torsten Flemming
Utbildningsdirektör

Jimmy Söderström
Ekonomichef